

Länstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

1 (3)

Datum
2015-07-30

Diarienummer
421-6898-2015

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
Fredrik von Malmborg

Yttrande över Energimyndighetens rapport Havsbaserad vindkraft, M2015/2349/Ee

Slutsatser

Länstyrelsen i Norrbottens län:

- anser att Energimyndighetens bedömning att införandet av ett stödsystem kommer att kräva långsiktig planering och att flera planeringsprocesser, tex vad gäller utbyggnaden av elnätet, måste följas åt, är riktig.
- anser att behovet av ett särskilt stöd för utbyggnad av havsbaserad vattenkraft bör utredas innan en reell analys av konsekvenser av och kostnader för ett stöd kan utföras.
- anser att den teknikutveckling som drivs av aktörer som är verksamma i Nordsjön bör kunna nyttjas även för förhållanden i Östersjön. Vi är därmed tveksamma till behovet och nyttan av ett särskilt stödsystem för havsbaserad vattenkraftsutbyggnad.
- anser att det finns en risk för att stödet har tappat sin funktion på grund av den marknadsdrivna utveckling som pågår i tex Tyskland och Danmark, innan ett stödsystem kan vara på plats i Sverige.
- vill, på grund av risken för marknadspåverkan och missgynnande av befintlig energiproduktion, uttrycka en kraftig oro för att ett särskilt stöd för havsbaserad vindkraft införs utan att behovet noggrant utretts.

Energimyndighetens uppdrag

Energimyndigheten har fått i uppdrag av Regeringen att ta fram förslag på hur ett stöd till havsbaserad vindkraft bör utformas för att skapa förutsättningar för en utbyggnad. Olika former av stöd ska analyseras. Stödsystemet för havsbaserad vindkraft ska enligt uppdraget utformas så att det ligger utanför elcertifikatsystemet och är förenligt med EU:s statsstödsregler.

De olika stödformernas för- och nackdelar samt konsekvenserna av stödet för dem som berörs ska analyseras. Även samhällsekonomiskt motiverande faktorer ska utredas. Och om det är samhällsekonomiskt motiverat att differentiera stödet för att reducera marknadsmisslyckanden som inte påverkas av prissignaler.

Bakgrunden till uppdraget är att Regeringen anser att den förnybara elproduktionen bör byggas ut ytterligare och att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi.

Sverige har bra förutsättningar för utveckling av havsbaserad vindkraft, bland annat tack vare mindre vindturbulens och grundare vatten än i Nordsjön. I dagsläget byggs i

princip ingen havsbaserad vindkraft. Elcertifikatsystemet stimulerar utbyggnad av elproduktion med lägre kostnader. På sikt skulle kostnaderna för havsbaserad vindkraft kunna minska.

I uppdraget ingick inte att analysera om det behövs ett särskilt stöd till havsbaserad vindkraft eller inte. För den samhällsekonomiska analysen innebär detta att nyttan antas vara lika hög som de samhällsekonomiska kostnaderna, oavsett om dessa kostnader är mycket höga.

Energimyndighet har inte i någon större omfattning analyserat hur ett stöd skulle påverka till exempel kraftsystemet, elcertifikatsystemet eller elmarknaden.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser att behovet av ett särskilt stöd för utbyggnad av havsbaserad vattenkraft bör utredas innan en reell analys av konsekvenser av och kostnader för ett stöd kan utföras.

Kostnader och stödbehov

Havsbaserad vindkraft är ett av de dyraste kraftslagen idag. Det krävs betydande insatser för att utveckla tekniken så att den blir konkurrenskraftig med annan elproduktion.

I Danmark och Tyskland pågår en omfattande utbyggnad av havsbaserad vindkraft, en stor del av dessa finns i Nordsjön. Det är rimligt att anta att denna utbyggnad genererar teknikutveckling och byggnadskunnande som kan nyttjas även för Svensk utbyggnad i Östersjön. Detta torde innebära att merkostnaderna, på grund av teknikosäkerhet och bristande erfarenhet av denna typ av projekt kraftigt sjunker under de närmaste åren.

I jämförelse med Nordsjön har Östersjön dessutom mindre vattendjup, lägre våghöjder, lägre extremvindar, avsaknad av tidvatten och mindre korrosiv miljö. Dessa förhållanden gör att det finns förutsättningar för lägre produktionskostnader i Östersjön än i Nordsjön för havsbaserad vindkraft.

Enligt bedömningar ligger de potentiella produktionskostnaderna i Östersjön 20-30 procent under kostnaderna i Nordsjön. Även elanslutningskostnaderna kommer troligen att vara lägre då avståndet från kusten oftast är betydligt kortare än i Nordsjön.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser att den teknikutveckling som drivs av aktörer som är verksamma i Nordsjön bör kunna nyttjas även för förhållanden i Östersjön. Vi är därmed tveksamma till behovet och nyttan av ett särskilt stödsystem för havsbaserad vattenkraftsutbyggnad.

Man menar också att ett storskaligt stöd till havsbaserad vindkraft skulle behöva motiveras och anmälas till EU-kommissionen. Energimyndigheten menar att det inte är helt enkelt att finna möjliga motiv bland de alternativ som tas upp i riktlinjerna.

Val av stödsystem

En viktig fråga för analysen av stödsystem är vilken typ av ersättningsnivå som behövs för att nå en viss produktionskostnad och/eller realisera en viss utbyggnad. Denna fråga förutsätter att syfte och mål med stödet är beslutat men i dagsläget är inte någon ambitionsnivå fastlagd. Det man kan säga är att oavsett omfattning av stödet ger det en betydande marknadspåverkan vilken inte är utredd. Detta kan komma att försvåra för befintlig kraftproduktion, även förnybar.

Energimyndigheten föreslår ett anbudsförfarande med tillhörande driftstöd som lämpligt stöd. Driftstödet bör konstrueras i form av s.k. sliding premium där stödnivån bestäms i

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

3 (3)

Datum
2015-07-30

Diarienummer
421-6898-2015

konkurrens och utifrån elprisets nivå. Ett stöd till havsbaserad vindkraft kommer innebära behov av ny lag eller motsvarande, och förändringar i elcertifikatlagen. För att få en effektiv anbuds konkurrens kan det krävas ändring i miljöbalkens regler för tillståndsgivning. Men även kring hur anbudsprocessen ska utformas för att fungera, hur förutsättningarna för konkurrens och hur statsstödsreglerna ska hanteras. Parallellt med ett stöd för havsbaserad vindkraft behöver planer för utbyggnad och förstärkningar av elnätet utarbetas.

Länsstyrelsen i Norrbottens län ställer sig bakom Energimyndighetens bedömning att införandet av ett stödsystem kommer att kräva långsiktig planering och att flera planeringsprocesser, tex vad gäller utbyggnaden av elnätet, måste följas åt. Vi ser en risk för att stödet har tappat sin funktion på grund av den marknadsdrivna utveckling som pågår i tex Tyskland och Danmark, innan ett stödsystem kan vara på plats i Sverige.

På grund av risken för marknadspåverkan och missgynnande av befintlig energiproduktion vill vi uttrycka en kraftig oro för att ett särskilt stöd för havsbaserad vindkraft införs utan att behovet noggrant utretts.

Andreas Lind, Tf Länsråd

Ylva Sardén, Klimat- och energisamordnare

